

Role of Sensation and Paranoid Features on Juvenile Delinquency

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Khalili Geshnigani Z.¹ PhD,
Alipour K.¹ MSc,
Mirderikvand F.* PhD,
Tavakolinia S.² MSc

How to cite this article

Khalili Geshnigani Z, Alipour K, Mirderikvand F, Tavakolinia S. Role of Sensation and Paranoid Features on Juvenile Delinquency. Journal of Police Medicine. 2018;7(3):129-133.

*Department of Educational Psychology, Faculty of Literature & Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran

¹Department of Educational Psychology, Faculty of Literature & Humanities, Lorestan University, Khorramabad, Iran

²Department of General Psychology, Faculty of Literature & Humanities, Boroujerd Branch, Islamic Azad University, Boroujerd, Iran

Correspondence

Address: Department of Educational Psychology, Faculty of Literature & Humanities, Lorestan University, 5th Kilometer of Khorramabad Road, Khorramabad, Iran
Phone: +98 (66) 33120002
Fax: +98 (66) 33120002
mirderikvand.f@lu.ac.ir

Article History

Received: November 20, 2018
Accepted: May 12, 2018
ePublished: June 29, 2018

ABSTRACT

Aims Juvenile delinquency has long been of interest to researchers as a behavioral disorder. The purpose of this study was to compare the sensation and paranoid features in delinquent and non-delinquent adolescents.

Instrument & Methods This descriptive cross-sectional study was conducted in 2016. The research society was all delinquent and non-delinquent adolescents in Khorramabad, Iran, that finally 30 juvenile delinquents and 30 non-delinquents were selected as samples by multi-stage random sampling. Scl-90-R and Zuckerman Sensation Seeking questionnaires were used for data collection. Data were analyzed using multivariate analysis of variance and t-test of independent groups in SPSS 24 software.

Findings The mean scores of sensation in delinquent and non-delinquent adolescents were 31.43 ± 3.53 and 13.83 ± 2.15 and the results of multivariate analysis of variance indicated that the differences between these scores were significant ($F=2$; $p<0.01$). Independent t-test results on paranoid characteristics showed that this index was significantly different among delinquent and non-delinquent adolescents ($t=9.53$; $p<0.01$).

Conclusion Sensation and paranoid features in delinquent adolescents are higher than non-delinquent adolescents.

Keywords Sensation; Paranoid Behavior; Juvenile Delinquency

CITATION LINKS

[1] Prediction of aggressive of juvenile delinquents with problem solving strategies and communication skills [2] The relationship between personality types and prosocial behavior and aggression in Chinese adolescents [3] Main and interactive effects of delinquency and sex on parenting styles, attachment styles and personality trait in adolescents of Mashhad city [4] Genetically influenced change in sensation seeking drives the rise of delinquent behavior during adolescence [5] Person $\times$ environment interactions on adolescent delinquency: Sensation seeking, peer deviance and parental monitoring [6] Age differences in sensation seeking and impulsivity as indexed by behavior and self-report: evidence for a dual systems model [7] Individual differences in the development of sensation seeking and impulsivity during adolescence: further evidence for a dual systems model [8] Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking [9] Personality and risk-taking: common bisocial factors [10] The effectiveness of emotion regulation strategies training on reducing of sensation seeking in drug-dependent persons [11] Effectiveness of emotion regulation strategies for aggression control based on gross model in substance abusers [12] The co-morbidity of personality disorder and clinical syndromes in prisoners [13] Validation of the paranoid thoughts scale in Iranian population [14] Spanish adaptation of the green paranoid thought scales [15] A measure of state persecutory ideation for experimental studies [16] Psychodynamic psychiatry in clinical practice [17] Phases in individual psychotherapy for paranoid disorders [18] Personality characteristics of juvenile delinquents: comparison of minnesota multiphasic personality inventory-adolescent scale scores in sex offenders and non-sex offenders [19] The SCL-90 and the MMPI: a step in the validation of a new self-report scale [20] Sensation seeking: beyond the optimal level of arousal [21] Beyond the genetic basis of sensation seeking: The influences of birth order, family size and parenting styles [22] The roles of family environment, parental rearing styles and personality traits in the development of delinquency in Chinese youth [23] Parent-child relationships in adolescence [24] Adolescent substance use with friends: moderating and mediating effects of parental monitoring and peer activity contexts

نقش ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی در بزهکاری نوجوانان

زهرا خلیلی گشنیگانی PhD

گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

کبری عالی‌پور MSc

گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

فضل‌اله میردریکوند* PhD

گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران

سیف‌اله توکلی‌نیا MSc

گروه روان‌شناسی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

چکیده

اهداف: بزهکاری نوجوانان به عنوان یک اختلال رفتاری از دیرباز مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. هدف پژوهش حاضر، مقایسه ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی در نوجوانان بزهکار و غیربزهکار بود.

ابزار و روش‌ها: این پژوهش توصیفی از نوع مقطعی-مقایسه‌ای در سال ۱۳۹۵ انجام شد. جامعه آماری پژوهش کلیه نوجوانان بزهکار و غیربزهکار شهر خرم‌آباد بود که در نهایت با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای ۳۰ نوجوان بزهکار و ۳۰ نوجوان غیربزهکار به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های Scl-90-R و هیجان‌خواهی زاکرمن استفاده شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره و آزمون t گروه‌های مستقل در قالب نرم‌افزار SPSS 24 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین نمرات هیجان‌خواهی نوجوانان بزهکار و غیربزهکار به ترتیب $31/43 \pm 3/053$ و $13/83 \pm 2/15$ بود و نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره نشان داد که تفاوت این نمرات معنادار بود ($F=2$; $p<0/01$). نتایج آزمون t گروه‌های مستقل نیز در خصوص ویژگی پارانوئیدی نشان داد که این شاخص در میان نوجوانان بزهکار و غیربزهکار به صورت معناداری تفاوت داشت ($t=9/03$; $p<0/01$).

نتیجه‌گیری: ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی در بین نوجوانان بزهکار در سطح بالاتری قرار دارد.

کلیدواژه‌ها: هیجان‌خواهی، رفتار پارانوئیدی، بزهکاری نوجوانان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۲/۲۲

*نویسنده مسئول: mirderikvand.f@lu.ac.ir

مقدمه

اصطلاح نوجوانی به معنای رسیدن به بزرگسالی است. این دوره با بلوغ شروع می‌شود و با عهده‌دار شدن مسئولیت‌های بزرگسالی پایان می‌یابد؛ می‌توان گفت که نوجوانی با زیست‌شناسی آغاز می‌شود و با فرهنگ خاتمه می‌یابد. شروع آن با تغییرات سریع در انتظارات و توقعات جامعه از نوجوانان یا انتقال تدریجی از نقش‌های قبلی به نقش‌های تازه همراه است. علی‌رغم چنین تنوعاتی، یکی از جنبه‌های نوجوانی که همگانی است و آن را از سایر مراحل قبلی رشد جدا می‌کند، تغییرات جسمانی و فیزیولوژیکی بلوغ است که شروع آن را مشخص می‌کند [۱]. سنین نوجوانی در دیدگاه‌ها و نظریات مختلف، متفاوت ذکر شده است، اما معمولاً ۱۲ تا ۱۸ سالگی را شامل می‌شود. این دوره از نظر تربیت، دوره نسبتاً دشوار زندگی و یکی از بحرانی‌ترین مراحل آن است که با بلوغ جنسی نیز همراه می‌شود. هم‌زمان با تحولات قبلی، تحول عواطف و احساسات نیز مانند تحول بدن، شکل جهش واقعی به خود می‌گیرد. عواطف و احساسات آتشی در درون آنها ایجاد می‌شود و

خلق و خوی آنان را به کلی دگرگون می‌نماید. ورود به این دوره از زندگی، فرد را با مشکلات فراوانی دست به گریبان می‌سازد، که یکی از مهم‌ترین آنها انجام اعمال مجرمانه و بزهکاری است. رفتار بزهکارانه فرآیند پیچیده و چندوجهی است که از عوامل محیطی و زمینه‌های سرشتی فردی تأثیر می‌پذیرد. رفتار ضداجتماعی و بزهکاری دامنه وسیعی از اختلال‌های رفتاری را شامل می‌شود که موجب نقض قانون و حقوق دیگران مانند پرخاشگری، خشونت، دزدی، فرار از مدرسه و خانه، دروغ‌گویی و حمل اسلحه می‌شود [۲]. بزهکاری کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک اختلال رفتاری و اجتماعی، از دیرباز در جوامع مختلف موردتوجه صاحب‌نظران علوم اجتماعی، روان‌شناسی و متخصصان تعلیم و تربیت قرار گرفته است. جامعه‌شناسان این پدیده را به‌عنوان یک مسئله اجتماعی که در اکثر موارد منجر به برهم‌خوردن نظم جامعه می‌شود، پذیرفته‌اند [۳]. هیجان‌خواهی تحت عنوان تمایل به انتخاب و ترجیح تجربه‌های جدید، محرک و مهیج تعریف می‌شود و یک عامل خطر درونی برای رفتار بزهکارانه محسوب می‌شود [۴، ۵]. بیشتر رفتارهای بزهکارانه نوجوانان می‌تواند ناشی از افزایش هیجان‌خواهی و رفتار بزهکارانه در جمعیت متوسط جامعه [۶] و همین‌طور تغییرات طولی میان افراد و نوجوانان از لحاظ هیجان‌خواهی دانست [۷]. زاکرمن به‌عنوان یکی از نظریه‌پردازان، هیجان‌خواهی را به‌عنوان نیازی با منشأ عصبی-زیستی، به داشتن احساسات و تجربه‌های متنوع، جدید، پیچیده و خطرناک تعریف کرده است [۸]. زاکرمن هیجان‌خواهی را دارای ۴ بُعد می‌داند؛ بعد اول، ماجراجویی، میل به فعالیت‌های بدنی که سرعت، خطر و تازگی داشته باشند، بعد دوم، تجربه‌جویی، جستجوی تجربه‌های نو به کمک مسافرت، موسیقی، هنر یا سبک زندگی ناهمگون با اشخاصی که گرایش‌های مشابهی دارند، بعد سوم، بازداری‌زدایی، تمایل به تکانشی‌بودن، سرکشی در برابر هنجارهای اجتماعی و ترجیح دادن موقعیت‌های غیرقابل پیش‌بینی و بعد چهارم، حساسیت نسبت به یکنواختی، بی‌بازاری از تجارب تکراری، کارهای عادی و افراد قابل پیش‌بینی، است [۹]. هیجان‌خواهی یکی از ابعاد شخصیتی است که هر یک از افراد متناسب با ویژگی‌های شخصیتی خود با مقادیر متفاوتی آن را تجربه می‌کنند، برخی بسیار هیجان‌طلبند و برخی بسیار کم و تعدادی در میان این ۲ گروه قرار می‌گیرند [۱۰]. افراد هیجان‌خواه برای به‌دست‌آوردن سطح برانگیختگی بهینه دست به کارهای مختلف می‌زنند، آنها با افراد مختلفی معاشرت می‌کنند، نه به دلیل اینکه بر دیگران تأثیر بگذارند، بلکه به دنبال تحریک هستند [۱۱]. از دیگر عوامل شخصیتی مهم در میان نوجوانان بزهکار، اختلال شخصیت پارانوئید است به‌طوری که کوید پارانوئید را دومین اختلال شخصیت شایع در میان بزهکاران و نوجوانان معرفی کرده است [۱۲]. اختلال شخصیت پارانوئید تأثیر منفی فراوانی در زندگی افراد مبتلا و اطرافیان آنها می‌گذارد. افراد مبتلا شدیداً به دیگران مشکوک هستند همیشه در حالت دفاعی قرار داشته و همواره گمان می‌کنند مورد سوءاستفاده قرار گرفته‌اند؛ همچنین قادر به پذیرش فعالیت‌های اشتباه خود نبوده و در عوض، سرزنش اعمال نامناسب خود را به دیگران فرافکنی می‌کنند [۱۳]. این اختلال شخصیت شامل الگویی از بی‌اعتمادی و سوءظن فراگیر نسبت به دیگران است، به‌طوری که انگیزه‌های دیگران از سوی فرد به‌عنوان انگیزه‌های پلید و مغرضانه تفسیر می‌شود [۱۴]. نتایج تحقیقات نشان داده است که ۵٪ الی ۱۰٪ مردم تفکرات پارانوئیدی را تجربه می‌کنند [۱۵]. همچنین نتایج تحقیقات جدید نشان می‌دهند تفکر

پس از انجام مطالعات مقدماتی و دریافت مجوزهای لازم از سازمان‌های مربوطه، آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی شهر خرم‌آباد، به مدارس و کانون اصلاح تربیت خرم‌آباد مراجعه شد. پس از انتخاب نمونه‌های پژوهش، پرسش‌نامه میان آنان توزیع و توضیحات لازم در زمینه پژوهش به آزمودنی‌ها ارائه شد. زمان در نظر گرفته شده برای تکمیل هر پرسش‌نامه ۲۰ دقیقه بود.

با توجه به اینکه نمونه‌ها در شاخص‌های وابسته که دارای سطوح کمی بودند، با یکدیگر مورد مقایسه قرار گرفتند، از تحلیل واریانس چندمتغیره و آزمون t گروه‌های مستقل استفاده شد. مقایسه ویژگی‌های هیجان‌خواهی در نوجوانان بزهکار و غیربزهکار با استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره و تفاوت میزان افکار پارانوئیدی در این ۲ گروه با استفاده از آزمون t مستقل در قالب نرم‌افزار SPSS 24 انجام شد. پیش‌فرض‌های نرمال بودن و همگنی واریانس‌ها نیز جهت استفاده از تحلیل واریانس چندمتغیره بررسی شد.

یافته‌ها

میانگین نمرات هیجان‌خواهی و افکار پارانوئید در نمونه‌های مورد بررسی به ترتیب برابر با $0/50 \pm 0/17$ و $0/61 \pm 0/35$ بود (جدول ۱).

جدول ۱) میانگین نمرات شاخص‌های مورد مطالعه	
شاخص	میانگین
هیجان‌خواهی	$0/50 \pm 0/17$
تجربه‌طلبی	$0/46 \pm 0/10$
ماجراجویی	$0/40 \pm 0/32$
ملال‌آوری	$0/50 \pm 0/18$
بازداری	$0/51 \pm 0/19$
پارانوئیدی	$0/61 \pm 0/35$

میانگین نمرات هیجان‌خواهی نوجوانان بزهکار و غیربزهکار به ترتیب $31/43 \pm 3/53$ و $13/83 \pm 2/15$ بود و نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره نشان داد که تفاوت این نمرات معنادار بود ($F=2$; $p<0/01$). میانگین نمرات شاخص‌های تجربه‌طلبی، ماجراجویی، ملال‌آوری و بازداری نیز در نوجوانان بزهکار با اطمینان ۹۹٪ بیشتر از نوجوانان غیربزهکار بود. آزمون تحلیل واریانس تک‌متغیره در تمامی شاخص‌ها معنادار بود ($p<0/001$). نتایج آزمون t گروه‌های مستقل در خصوص ویژگی پارانوئیدی نیز نشان داد که این شاخص در میان نوجوانان بزهکار و غیربزهکار به صورت معناداری تفاوت داشت ($t=9/53$; $p<0/01$).

بحث

هدف پژوهش حاضر، مقایسه ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی نوجوانان بزهکار و غیربزهکار بود. روان‌شناسان، جامعه‌شناسان و سایر متخصصان دوره نوجوانی را همراه با آشفتگی توصیف کرده‌اند. در این دوره ویژگی‌هایی مانند طغیانگری، تکانشگری، نپذیرفتن مسئولیت و تمایل به دستور ورزی و آزمایشگری ایجاد می‌شود. در میان نوجوانان از لحاظ ویژگی‌های سازش‌یافتگی و مشارکت در رفتارهای مخاطره‌آمیز، تفاوت‌های آشکاری وجود دارد. علاوه بر این، سنین نوجوانی منفصل از تجربیات بعدی زندگی نیست. رفتارهای ناسالمی که طی دوره نوجوانی بروز پیدا می‌کنند، ممکن است بر کنش‌وری روانی-اجتماعی دوره بزرگسالی تأثیر بگذارد. نتایج این پژوهش نشان داد که میان ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئید در میان افراد

پارانوئیدی لزوماً یک اختلال نیست؛ بلکه شیوه‌ای از تفکر است که هر فرد در طول زندگی خود ممکن است آن را تجربه کند، ولیدر افراد پارانوئید این شیوه تفکر گذرا نیست و به نوعی سبک تفکر غالب نسبت به دیگران است [۱۶]. افراد بزهکار به علت سوءظنی که دارند، مشغولیت ذهنی آنان در جهت منفی پیش می‌رود، لذا تمرکز کافی ندارند و از توانایی‌های خود به نحو احسن استفاده نمی‌کنند؛ بنابراین نخواهند توانست در زندگی موفق شوند. این بی‌اعتمادی سلامت روان آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۱۷]. پژوهشگران در مقایسه ویژگی‌های شخصیتی در میان نوجوانان بزهکار و عادی به این نتیجه رسیده‌اند که گروه بزهکار در زیرمقیاس پارانوئید میانگین بالاتری دارند [۵]. همچنین مطالعات دیگر نشان داده‌اند که نوجوانان بزهکار میانگین بالاتری در هیجان‌خواهی دارند [۱۸]. با توجه به نقش انکارناپذیر ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئید در گرایش هرچه بیشتر به بزهکاری در نوجوانان، پژوهش حاضر با هدف مقایسه افکار پارانوئید و هیجان‌خواهی در نوجوانان بزهکار و غیربزهکار انجام شد.

ابزار و روش‌ها

این مطالعه توصیفی از نوع مقطعی-مقایسه‌ای در سال ۱۳۹۵ انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نوجوانان بزهکار و غیربزهکار شهر خرم‌آباد بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابتدا از بین دبیرستان‌های واقع در خرم‌آباد چند مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شدند و از میان دانش‌آموزان این مدارس، بر اساس جدول مورگان ۳۰ نفر از افرادی که دارای ملاک‌های ورود به مطالعه بودند، به عنوان نمونه انتخاب شدند (دانش‌آموزان با دامنه سنی ۱۴ تا ۱۸ سال). علاوه بر این، ۳۰ نوجوان بزهکار نیز از میان نوجوانان کانون اصلاح و تربیت شهر خرم‌آباد به صورت تصادفی انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه، اعلام رضایت برای شرکت در پژوهش و برخورداری بودن از آمادگی جسمانی و روانی لازم برای پاسخگویی به سئوالات بود. معیارهای خروج نیز شامل ابتلا به بیماری پزشکی جدی و محدودکننده‌ای که موجب افسردگی در فرد می‌شود و همچنین وجود رگه‌هایی از اختلال نقص توجه بود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های Scl-90-R و هیجان‌خواهی زاگرم‌ن بود.

پرسش‌نامه Scl-90-R: این پرسش‌نامه شامل ۹ مقیاس مربوط به شاخص‌های بهداشت روانی (جسمانی‌کردن، وسواس جبری، حساسیت در روابط بین‌فردی، افسردگی، اضطراب، خصومت، ترس مرضی، افکار پارانوئید و روان‌پریشی) است. در این پرسش‌نامه، سئوالات ۸، ۱۸، ۴۳، ۶۸، ۷۶ و ۸۳ مربوط به مقیاس پارانوئید است. در هنجاریابی اصلی آزمون، بالاترین آلفای کرونباخ مربوط به افسردگی ۰/۹ و کمترین آن مربوط به روان‌پریشی ۰/۷۷ بوده است. بررسی پایایی به شیوه بازآزمایی نیز ضرایب ۰/۷۸ تا ۰/۹ را نشان داده است [۱۹]. در پژوهش حاضر، پایایی این پرسش‌نامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آمد.

پرسش‌نامه هیجان‌خواهی زاگرم‌ن: این مقیاس شامل ۴۰ ماده ۲ عبارتی است که آزمودنی ملزم است یکی از ۲ جزء هر ماده را حتماً انتخاب کند. این مقیاس از ۴ عامل فرعی ماجراجویی، تجربه‌جویی، بازداری‌زدایی و حساسیت نسبت به یکنواختی تشکیل شده است [۲۰]. در پژوهش دیگری آلفای کرونباخ پرسش‌نامه و مقیاس‌های آن از ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ گزارش شده است [۲۱]. در پژوهش حاضر پایایی پرسش‌نامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمد.

- 2- Xie X, Chen W, Lei L, Xing C, Zhang Y. The relationship between personality types and prosocial behavior and aggression in Chinese adolescents. *Personal Individ Differ*. 2016;95:56-61.
- 3- Mousavi V, Rezaei S, Shiri M, Abdekhodaei MS. Main and interactive effects of delinquency and sex on parenting styles, attachment styles and personality trait in adolescents of Mashhad city. *J Psychol*. 2017;20(2):206-22. [Persian]
- 4- Harden KP, Quinn PD, Tucker-Drob EM. Genetically influenced change in sensation seeking drives the rise of delinquent behavior during adolescence. *Dev Sci*. 2012;15(1):150-63.
- 5- Mann FD, Kretsch N, Tackett JL, Harden KP, Tucker-Drob EM. Person environment interactions on adolescent delinquency: Sensation seeking, peer deviance and parental monitoring. *Personal Individ Differ*. 2015;76:129-34.
- 6- Steinberg L, Albert D, Cauffman E, Banich M, Graham S, Woolard J. Age differences in sensation seeking and impulsivity as indexed by behavior and self-report: Evidence for a dual systems model. *Dev Psychol*. 2008;44(6):1764-78.
- 7- Harden KP, Tucker-Drob EM. Individual differences in the development of sensation seeking and impulsivity during adolescence: further evidence for a dual systems model. *Dev Psychol*. 2011;47(3):739-46.
- 8- Zuckerman M. Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking. Australia: Cambridge University Press; 1994.
- 9- Zuckerman M, Kuhlman DM. Personality and risk-taking: common bisocial factors. *J Personal*. 2000;68(6):999-1029.
- 10- Borjali A, Aazami Y, Chopan H. The effectiveness of emotion regulation strategies training on reducing of sensation seeking in drug-dependent persons. *J Clin Psychol*. 2016;8(30):33-42. [Persian]
- 11- Borjali A, Aazami Y, Chopan H, Arab Quhistani D. Effectiveness of emotion regulation strategies for aggression control based on gross model in substance abusers. *Iran J Rehabil Res Nurs*. 2015;2(1):53-65. [Persian]
- 12- Coid J, Moran P, Bebbington P, Brugha T, Jenkins R, Farrell M, et al. The co-morbidity of personality disorder and clinical syndromes in prisoners. *Crim Behav Ment Health*. 2009;19(5):321-33.
- 13- Abdolmohammadi K, Mohammadzadeh A, Ahmadi E, Ghadiri Sourman F. Validation of the paranoid thoughts scale in Iranian population. *Qom Univ Med Sci J*. 2016;10(8):47-53. [Persian]
- 14- Ibáñez-Casas I, Femia-Marzo P, Padilla JL, Green CE, De Portugal E, Cervilla JA. Spanish adaptation of the green paranoid thought scales. *Psicothema*. 2015;27(1):74-81.
- 15- Freeman D, Pugh K, Green C, Valmaggia L, Dunn G, Garety P. A measure of state persecutory ideation for experimental studies. *J Nerv Ment Dis*. 2007;195(9):781-4.
- 16- Gabbard GO. Psychodynamic psychiatry in clinical practice. Washington DC: American Psychiatric Publishing; 2014.
- 17- Manojlovic S, Nikolic-Popovic J. Phases in individual psychotherapy for paranoid disorders. *Eur Psychiatry*. 2015;30(Suppl 1):1643.
- 18- Mousavi N, Gharraee B, Ashouri A, Habibi M. Personality characteristics of juvenile delinquents: comparison of minnesota multiphasic personality inventory-adolescent scale scores in sex offenders and

بزهکار و غیربزهکار تفاوت معناداری وجود داشت. این یافته با نتایج پژوهش‌های گذشته [۵، ۱۸] همسو است. مطالعه روابط میان شخصیت و رفتارهای بزهکارانه نشان می‌دهد که از میان ویژگی‌های شخصیتی که در مدل‌های ۵ عاملی و ۶ عاملی شخصیت مطرح شده است، ویژگی‌های برون‌گرایی، هیجان‌پذیری و روان‌آزردگی با بزهکاری رابطه مثبت دارند و می‌توانند رفتارهای بزهکارانه را به‌طور مستقیم پیش‌بینی کنند [۲۲]. گسترش مفهوم تهییج‌طلبی به‌عنوان یک متغیر خلقی دارای پایه زیستی، زمینه را برای طرح تفاوت‌های فردی در سطح بهینه برپایی فراهم می‌سازد. می‌توان انتظار داشت فردی که دارای سطح بهینه بالاتری است، توانایی تحمل تجربه‌های هیجانی شدیدتری را داشته باشد؛ اما فردی که سطح بهینه برپایی وی پایین است، در برابر تجربه‌های هیجانی شدید نمی‌تواند تعادل خود را حفظ کند [۸]. نظارت والدین، از طریق محدودکردن برخی رفتارهای خاص و آگاهی‌دادن و توجه به فعالیت‌های نوجوانان، ممکن است به‌عنوان یک ساز و کار کلیدی کنترل اجتماعی عمل کند [۲۳]. به‌ویژه، نظارت والدین ممکن است با جلوگیری از دوستی نوجوان با همسالان منحرف و محدودنمودن تأثیر آنها، از اثرات منفی هیجان‌خواهی پیشگیری کند [۲۴].

ازجمله محدودیت‌های این پژوهش محدودبودن جامعه آماری به شهر خرم‌آباد بود در تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها و دوره‌های جغرافیایی باید جوانب احتیاط رعایت شود. رشد انحراف در جامعه مسئله‌ای است که اگر بدون تفاوت از کنار آن بگذریم، بدون شک گریبان جامعه را خواهد گرفت. با توجه به اینکه ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی در میان نوجوانان بزهکار در سطح بالاتری قرار دارد، پیشنهاد می‌شود به منظور کنترل جرائم در کشور، در این زمینه توجه ویژه‌ای به نوجوانان شود.

نتیجه‌گیری

ویژگی‌های هیجان‌خواهی و افکار پارانوئیدی در بین نوجوانان بزهکار در سطح بالاتری قرار دارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله پژوهشگران از کلیه شرکت‌کنندگان و نوجوانانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

تأییدیه اخلاقی: پژوهشگران کلیه کدهای اخلاقی مربوط به تحقیقات بر نمونه‌های انسانی را رعایت و مجوزهای لازم را از مراجع ذیصلاح اخذ نمودند.

تعارض منافع: هیچ‌گونه تضاد منافی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

سهم نویسندگان: زهرا خلیلی‌گشنیگانی (نویسنده اول)، نگارنده مقدمه/پژوهشگر اصلی (۳۵٪)؛ کبری عالی‌پور (نویسنده دوم)، نگارنده بحث/پژوهشگر کمکی (۲۵٪)؛ فضل‌اله میردربکوند (نویسنده سوم)، روش‌شناس/تحلیل‌گر آماری (۲۵٪)؛ سیف‌اله توکلی‌نیا (نویسنده چهارم)، پژوهشگر کمکی (۱۵٪).

منابع مالی: موردی گزارش نشده است.

منابع

- 1- Sheykhosslami A, Asadolahi E, Mohammadi N. Prediction of aggressive of juvenile delinquents with problem solving strategies and communication skills. *Community Health*. 2018;4(3):204-14. [Persian]

22- Jin F, Cheng Z, Liu X, Zhou X, Wang G. The roles of family environment, parental rearing styles and personality traits in the development of delinquency in Chinese youth. *Med One*. 2016;1(2):1-5.

23- Longmore MA, Manning WD, Giordano PC. Parent-child relationships in adolescence. In: Fine MA, Fincham FD. *Handbook of family theories: A content-based approach*. New York: Routledge; 2013. pp. 28-50.

24- Kiesner J, Poulin F, Dishion TJ. Adolescent substance use with friends: moderating and mediating effects of parental monitoring and peer activity contexts. *Merrill Palmer Q (Wayne State Univ Press)*. 2010;56(4):529-56.

non-sex offenders. *J Fundam Ment Health*. 2016;18(3):169-74. [Persian]

19- Derogatis LR, Rickels K, Rock AF. The SCL-90 and the MMPI: a step in the validation of a new self-report scale. *Br J Psychiatr*. 1976;128(3):280-9.

20- Zuckerman M. *Sensation seeking: Beyond the optimal level of arousal*. London and New York: Psychology Press; 2014.

21- Feij JA, Taris TW. Beyond the genetic basis of sensation seeking: The influences of birth order, family size and parenting styles. *Romanian J Appl Psychol*. 2010;12(2):54-61.

این صفحه آگاهانه سفید گذاشته شده است.